

Ročník XX.

HABOVČAN

obecné noviny

Číslo 1

December 2021

Vážení a milí Habovčania.

Som rád, že sa vám môžem opäť krátko prihovoriť na stránkach nášho občasnika.

Tento rok sme uspeli vo viacerých projektoch. Podarilo sa nám získať nemalé peniaze z rôznych zdrojov, ktoré pomôžu zlepšiť život v našej obci. Na počet obyvateľov čerpáme najviac eurofondov z celého Tvrdošínskeho okresu, čo nás veľmi teší. Pre mňa osobne je najväčším

úspechom dotácia na výstavbu telocvične. O tieto peniaze sme sa snažili roky a som si istý, že nové športovisko poslúži súčasným deťom aj nasledujúcim generáciám.

V týchto „kovidových“ časoch sa pracuje ťažko. Sme unavení z toho, že sa nemôžeme stretávať ako kedysi, že sa stále opakuje karanténa. Žijeme v strachu, niektorí len prežívajú, lebo

nevidia svetlo na konci tunela. Ja som však optimista, a preto verím, že pandémia pominie a budeme sa môcť stretnúť bez obmedzení, podať si ruku a tešiť sa na budúcnosť.

Oddýchnite si v kruhu svojich najbližších a tešte sa jeden z druhého. Aby ste po Novom roku opäť plnili elán a vstúpili do rýchleho kolobehu bežného každodenného života.

*JUDr. Alojz Lajčin,
starosta obce*

Úprava pomohla zlegalizovať zopár stavieb

Obec dostala dotáciu na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie. Ministerstvo dopravy a výstavby jej dalo 4200 eur, z vlastného rozpočtu dá samospráva 1800 eur. Peniaze pôjdu na zmeny a doplnky pôvodného dokumentu z roku 2008.

Úpravy museli byť hotové do

polovice novembra tohto roku. Návrhy vhodných lokalít na doplnenie do územného plánu obec začala zhromažďovať ešte v roku 2019. Vtedy dostali poslanci obecného zastupiteľstva za úlohu napísať, čo považujú za dôležité doplniť do dokumentu. Všetky návrhy dala obec po získaní dotácie

spracovateľovi, ktorý ich zakomponoval do územného plánu. Hotový návrh so zmenami následne konzultovali poslanci a zástupcovia urbáru na pracovnom stretnutí.

Keďže sa obec musela vmestiť do okliešteného rozpočtu, musela dodržiavať už vymedzené definitívne riešenie

územné lokality a nerozširovať územný plán o ďalšie plochy. V jednom z najdôležitejších obecných dokumentov napokon nedošlo k závažnejším zmenám. Išlo najmä o legalizáciu stavieb, ktoré stáli na miestach nezaraďovaných do územného plánu.

(OcÚ)

Do konca roka ešte bez pokuty

Verejnú kanalizáciu v obci prevádzkuje Oravská vodárenská spoločnosť. Prevádzkovateľ upozorňuje, že od 15. marca 2018 platí nový zákon, podľa ktorého sú všetci vlastníci stavieb a pozemkov, kde vznikajú odpadové vody, a v súčasnosti sú zhromažďované do žump, povinní pripojiť sa na verejnú kanalizáciu najneskôr do konca tohto roku.

Po uplynutí tohto termínu podá vodárenská spoločnosť podnet na príslušný odbor okresného úradu, ktorý bude nesplnenie povinnosti riešiť. Podnikatelia môžu dostať pokutu až do výšky 16 596 eur

a bežní obyvatelia do 331 eur.

Záujemcovia o pripojenie musia podať tlačivo s názvom prihláška splaškové odpadové vody, ktoré nájdú na webovej stránke vodárenskej spoločnosti.

Obrátiť sa môžu aj na zamestnancov vodárenskej spoločnosti Jána Rončáka - 0905850602 alebo Veroniku Gerekovú - 0905850598.

Veríme, že sa nám spoločným úsilím podarí odstrániť často nezákonný spôsob nakladania s odpadovými vodami a využijete možnosť likvidácie cez dostupnú kanalizáciu.

(OcÚ)

Zberný dvor a odpad zo stavebných materiálov

Od jari sa u nás vo veľkom začala výstavba rodinných domov. Na zberný dvor stavebníci vozia aj obaly a odpady zo stavebných materiálov. Tieto si však musí

likvidovať stavebník sám na vlastné náklady, nepatria na zberný dvor.

Ďakujeme, že to rešpektujete.

(OcÚ)

Aj Habovka bude mať telocvičňu

Roky čakania, písania projektov a posielania žiadostí sa konečne vyplatili. Obec sa po dlhom čase zaradila k úspešným žiadateľom o dotáciu na výstavbu telocvične.

„Sme veľmi radi, že sa to konečne podarilo,“ hovorí starosta Alojz Lajčin. „Snažili sme sa toľkokrát a rôznymi smermi, že sme už takmer prestali dúfať. No dočkali sme sa. Naše deti tak budú môcť cvičiť v priestoroch, ktoré sú na to určené, počas celého

roka a už sa nebudú musieť prispôbovať počasiu.“

Z Fondu na podporu športu dostala Habovka 383 653 eur. Získaná suma by mala pokryť polovicu predpokladaných nákladov potrebných na výstavbu telocvične.

Práce chce samospráva začať na jar budúceho roka.

(OcÚ)

Habovka získala certifikát za triedenie odpadu

Spoločnosť NATUR-PACK, ktorá je jednou z autorizovaných organizácií zodpovednosti výrobcov, dala Habovke špeciálny certifikát. Je na ňom presný údaj o množstve komunálnych odpadov, ktoré bolo na území našej obce vytriedené v minulom roku.

Obec začala triediť z vyzbieraného komunálneho odpadu papier, plasty, kovy, sklo a kompozitné obaly na báze lepenky. Za rok sa jej podarilo vyzbierať 83 050 kilogramov, čo je v skutočnosti 60,22 kilogramu na obyvateľa.

Vďaka patrí všetkým odpadov prispievajú k ochrane Habovčanom, ktorí životného prostredia. zodpovedným triedením (OcÚ)

Výsledok je zatiaľ neznámy

Obec podala nasledujúce projekty, o ktorých ešte nie je rozhodnuté:

- Kompostáreň v Habovke. Mala by byť umiestnená za zberným dvorom.
- Obnova interiéru kultúrneho domu. Treba upraviť najmä javisko, vymeniť oponu a ozvučenie, zrekonštruovať sociálne zariadenia.
- Výsadba zelene v obci - Zelený park v centre Habovky.

Peniaze na tento zámer žiada obec už druhýkrát.

Plánuje okolo budovy telovýchovnej jednoty pri ihrisku vytvoriť tzv. komunitnú záhradu, v ktorej vysadí domáce druhy ovocných stromov - slivky, jablká, hrušky.

Zámerom je vysadiť aj okrasné a lesné dreviny. Časť z nich by malo ísť aj k základnej škole a obecnému úradu.

(OcÚ)

Štrk na posypanie bude poruke

Pomaly začína zimné obdobie, ktoré je neodmysliteľne spojené aj s problémami na cestách. Keďže v Studenej doline je zima ešte silnejšia ako v okolitých obciach, samospráva investovala do výroby špeciálnych nádob na posypový materiál.

„Na strmých cestách v našej obci sme osadili nádoby na

posyp naplnené posypovým materiálom,“ približuje starosta Alojz Lajčin. „Ide o kritické úseky, kde sú cesty vplyvom počasia ťažko zjazdné najmä pre opakované roztápanie sa a mrznutie snehu, čím sa vytvára poľadovica.“

Mechanismy na zimnú údržbu nestíhajú upraviť komunikácie v celej dedine

naraz, zdá sa síce, že cesty sú prejazdne, ale na týchto úsekoch môže dochádzať k problémom.

„Zimná údržba bude aj

naďalej vykonávaná na týchto miestach, ale v prípade potreby môžu ľudia využiť aj tento samoposyp.“

(OcÚ)

Vypísané z matriky ku 16.12.2021

V roku 2021 sa narodilo 12 chlapcov a 4 dievčatá:

Matej, Anna, Bernard, Sára, Patrik, Samuel, Sára, Zoe Zuzana, Mateo, Lukáš Ján, Mathias, Alex, Mathias, Branislav, Samuel, Kristián.

Manželstvo uzavreli:

Jozef F. a Michaela P., Matúš V. a Barbora T., Ľuboš P. a Lucia H., Martin Scott T. a Zuzana P., Filip M. a Klaudia J., Lukáš Ž. a Kristína D., Dominik S. a Natália T., Peter M. a Petra B., Peter K. a Miroslava P., Martin V. a Erika Š., Gabriel T. a Mária S., Stanislav G. a Lenka J., Martin P. a Nikola Z. .

Odprevadili sme:

Anna Šišková, Cyril Jurčo, Zlatica Gútová, Mária Klimeková, Apolónia Jantačková, Mária Mačniaková, Elena Hrubošová, Ján Hoza, Miroslav Lajčin, Juraj Jurina, Klementína Hrubošová, Helena Haláková, Ľudovít Zúbek, Augustín Jantol.

Na slovíčko o odpadoch a poplatkoch za ne

Problém so zberom a odvozom odpadu je skloňovaný asi všade a vo všetkom. Zvykli sme si na spotrebný životný štýl. S tým je automaticky spojený aj vznik rôznych druhov odpadov, ktoré sme tu pred dvomi desiatkami rokov nemali. Najmä plasty sú všade okolo nás. Mnohí sa pýtate, prečo mám platiť poplatok za odpad, keď mi zostávajú žetóny.

Žetónový systém je spôsob, ktorým na území našej obce nakladáme s odpadom z domácností. Množstvo žetónov ročne na jednu osobu je vypočítané podľa množstva vyprodukovaného odpadu. Jedným z dôvodov, prečo zostávajú žetóny, ja aj ten, že časť odpadu spaľujeme v ústrednom kúrení, čo je nezákonné, pretože spaľovaním dochádza k znečisťovaniu ovzdušia.

V poplatku za odvoz komunálneho odpadu je zahrnutá cena za zber a odvoz tuhého komunálneho odpadu z domácností, odvoz objemného odpadu (starý nábytok, koberce, matrace a pod.), uloženie odpadu na skládke odpadov (čo tvorí a v budúcnosti aj bude tvoriť veľkú časť nákladov, ktoré sú získané z poplatku za odvoz odpadu), nákup zberných nádob a kompostérov.

Za desať mesiacov tohto roku sme za odvoz objemného odpadu zaplatili 3320 eur,

odvoz komunálneho odpadu z domácností stál 14-tisíc eur.

Navyše, od 1. júla tohto roku obci vznikla ďalšia povinnosť, a to zaviesť zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu. Nádobu na zber týchto odpadov sa nachádzajú vo vestibule obecného úradu a na zbernom dvore. Keďže sa v našom okolí v nemalej miere vyskytuje medveď, nezabezpečený kontajner s kuchynským odpadom by ich mohol lákať priamo do dediny. Práve preto sme ich dali na tieto dve miesta.

Väčšina domácností však biologický odpad kompostuje a zvyškami z jedál ľudia krmia domáce zvieratá. Mnohí z vás dokážu tento druh odpadu využiť bez zvyškov. Preto sme sa rozhodli využiť výnimku, ktorú zákon pripúšťa a deklarovali sme, že všetky naše domácnosti biologicky rozložiteľný odpad a kuchynský odpad kompostujú. Vďaka tomu nemusíme zvyšovať poplatok za komunálny odpad, ktorý by sa pri zbere kuchynského odpadu zvyšovať musel. Niektoré domácnosti dostali kompostér, niektorí ľudia si kúpili vlastné a niektorí si vytvorili vlastný priestor na kompostovanie.

Od januára bude navyše platiť ďalšia novinka. Kuchynský odpad bude potrebné zbierať priamo z domu, rovnako ako komunálny odpad. To je dôvod, prečo sme oslovili tých, ktorí

ešte kompostér nedostali, aby čestne prehlásili, že biologicky rozložiteľný odpad kompostujú, aby sme od nového roku nemuseli zaviesť jeho zber a zvýšiť poplatky. Kompostér obec postupne zabezpečí pre všetkých, ktorí ho budú chcieť.

Veľmi dôležité je správne a dôsledné triedenie odpadu, ktoré u nás už celkom dobre funguje. Separovaním prispievate k čistejšiemu životnému prostrediu a šetríte finančné prostriedky sebe aj obci. Platí pravidlo, že čím viac odpadu vytriedime, tým nižšie náklady zberovým spoločnostiam za odvoz komunálneho odpadu zaplatíme. Sú však stále domácnosti, ktoré odpad nielenže netriedia, ale vyhadzujú ho do už vytriedených kontajnerov alebo len tak k nim na zem. Obecní zamestnanci potom

musia tento odpad ručne vytriediť.

Triedený zber odpadu z domácností, kde patria najmä plasty, kovy, tetrapaky, financuje organizácia zodpovednosti výrobcov - spoločnosť NATUR-PACK a.s.. Odkaz na stránku tejto spoločnosti sa nachádza aj na našej webovej stránke. Tam si môžete pozrieť návody a videá, ako správne triediť odpad, ako aj to, čo patrí a nepatrí do triedeného odpadu.

Poplatok za odpad je u nás jeden z najnižších v okolí, a preto sa musíme spolu usilovať udržať ho na súčasnej úrovni. Aspoň pokiaľ je to možné.

Pokúsme sa už pri nakupovaní zamyslieť, čo s výrobkom urobíme po jeho použití, pokazení či spotrebovaní.

(Ocú)

Pri škole bude nové ihrisko

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny dalo obci 50-tisícovú dotáciu na výstavbu nového detského ihriska. Jeho súčasťou budú nielen bežné prvky, ale aj špeciálne pre deti so zdravotným znevýhodnením.

„Sme radi, že sa naša obec rozrastá o najmenších obyvateľov, veď práve oni sú naša budúcnosť,“ povedal starosta Alojz Lajčin. „Musíme im však vytvoriť podmienky, aby sa mali kde zabaviť

a vyšantiť. Ihriská nikdy nie je dosť, o to sme radšej, že to naše nové bude nielen veľké, ale aj jedinečné.“

Podmienkou pre získanie dotácie bolo okrem iného aj umiestnenie jednotlivých prvkov na jednom mieste a nie ich rozkladanie po celej dedine. Aj preto sa obec rozhodla, že nové ihrisko situuje do dvora základnej školy. To, čo zostalo zo starého detského ihriska a dá sa ešte použiť, obec osadí na inom mieste. (Ocú)

Mobilná aplikácia V OBRAZE

Určite ste si už niektorí všimli nový vzhľad našej webovej stránky.

Teraz vám ponúkame možnosť byť informovaný o najaktuálnejších správach z našej obce formou mobilnej aplikácie V OBRAZE rýchlo, jednoducho a úplne zadarmo.

Každý môže dostávať správy z obce priamo do svojho mobilu. Aplikácia vás upozorní na nové správy, dokumenty, fotogalérie a pripravované akcie. Stačí si ju stiahnuť podľa nižšie uvedeného postupu.

Návod, ako si aplikáciu stiahnuť cez Google Play alebo App Store:

1. Vo vašom mobile

si otvorte aplikáciu Obchod Play, App Store alebo HUAWEI AppGallery.

2. Do vyhľadávacieho

okna zadajte názov „V OBRAZE“.

3. Kliknite na Inštalovať.

4. Po nainštalovaní kliknite na položku Otvoriť (povoliť oznámenia).

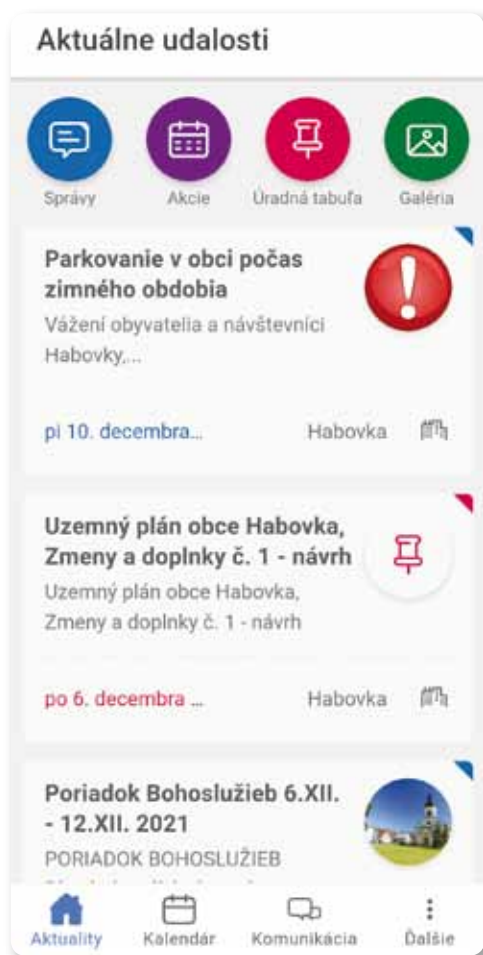
5. Po otvorení pridáte vašu obec.

6. Po výbere obce sa dáta automaticky z webu nahrajú do mobilnej aplikácie.

Aplikáciu si môžete stiahnuť aj cez QR kódy

Postup nájdete aj na obecnej webovej stránke: <https://www.habovka.sk/mobilna-aplikacia/>

(OcÚ)

Obec Habovka v aplikácii mobilného telefónu.

Pribudli nové ulice aj s názvami

Po ukončení jednoduchých pozemkových úprav v lokalite Zastudená tam začali pribúdať rodinné domy ako huby po daždi. Zároveň tie, ktoré tam už niekoľko rokov stáli a boli skolaudované, potrebovali označenie súpisným číslom.

Obecní poslanci preto na júnovom zasadnutí schválili rozdelenie ulíc, a následne mohli Habovčania aj ľudia

z okolia posilať návrhy na ich pomenovanie. Návrhov od „cezpoľných“ prišlo dokonca viac ako od domácich.

Vzniklo päť nových ulíc. Z návrhov, ktoré prišli, ale aj s prihliadnutím na historické názvy niektorých lokalít, poslanci vybrali názvy Ulica Za Studenou, Ulica Pod Jamami, Ulica Urbárska, Ulica Roveň, Ulica Hospodárska. (OcÚ)

Spoločne a preventívne v Habovke i Hustopečiach

Stretnutie česko-slovenského tímu v Habovke.

Z európskych zdrojov, prostredníctvom cezhraničného projektu Interreg, v Habovke zriadili centrum prevencie.

Spoločne a preventívne. Taký je skrátený názov projektu, ktorý od augusta tohto roka až do konca februára 2022 svojimi aktivitami a výstupmi oslovuje obyvateľov partnerských obcí Habovka a Hustopeče v Juhomoravskom kraji. Jeho cieľom je nielen vytvoriť funkčné spoločné štruktúry a priestory v oblasti prevencie pred nákazlivými ochoreniami, ale i prezentovať a podporovať formy a podoby zdravého životného štýlu a hygieny. Zástupcovia samospráv sa na dvoch už realizovaných stretnutiach navzájom inšpirovali a vymenili si praktické informácie so zabezpečovaním protiepidemických opatrení na obidvoch stranách hranice.

„Cieľom je zvýšiť záujem o prevenciu, podporiť zodpovednosť za vlastné zdravie, presadzovať aktívny prístup k zdravému životnému štýlu a zvýšiť kvalitu života,“ povedal starosta Habovky Alojz Lajčin.

Realizáciou projektu, na ktorý získali partneri viac ako 15-tisíc eur, sa podarilo v Habovke vytvoriť centrum prevencie. Sídli v doposiaľ nevyužívanej kancelárii na obecnom úrade. Stane

sa miestom vzdelávacích a osvetových aktivít zameraných na primárnu prevenciu chorôb, ako i centrom krízového riadenia v obci. Z projektu kúpila obec bezdotykové teplomery, stojany na dezinfekcie či čističky vzduchu.

Česko - slovenský tím sa prvýkrát stretol od 25. do 27. októbra v Hustopečiach. Hlavným programom bola výmena skúseností pandemických tímov s možnosťami a formami boja proti pandémie COVID-19, aj výmena skúseností z testovaní a vakcinácie. Členovia tímu si vypočuli prednášky psychológa Tomáše Laza o vplyvoch izolácie počas pandémie na psychiku ľudí a prezentáciu doktorky Šárky Kukulovej z Fakultnej nemocnice sv. Anny v Brne, ktorá priblížila pandémiu a jej dôsledky z medicínskeho hľadiska. Účastníci mali v rámci programu možnosť spoznať architektonicky zaujímavý a činnosťou bohatý objekt Centra voľného času Pavučina, priestory mestského úradu, unikátneho Kostola sv. Václava a sv. Anežky České postaveného v rokoch 1992-1994 na základoch gotického kostola, ktorý sa zrútil v roku 1961. Navštívili i sady mandloní, stromov typických pre Hustopeče.

Druhé stretnutie sa

konalo v Habovke. Delegáciu z Hustopečí viedla starostka mesta Hana Potěšilová. Hostia okrem prezentácie psychologičky Vandy Klaučovej a lekárky Evy Brečkovéj navštívili Múzeum oravskej dediny v Zuberici a krásu podroháckej krajiny spoznali i na prechádzke k Ťatliakovej chate.

Spolupráca Habovky a Hustopeče ukončením aktuálneho projektu Spoločne a preventívne nekončí, práve naopak – vytvorené priestory, personálne tímy i realizované aktivity sú predpokladom a výzvou pre ďalšie, ešte intenzívnejšie partnerstvo aj v ďalších oblastiach. Obidve partnerské obce sa opäť, v rámci poslednej výzvy fondu malých projektov programu Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika, uchádzajú o dotáciu.

Habovský projekt má názov Cestami minulosti a je zameraný na výstavbu náučného chodníka sakrálného kultúrneho a prírodného dedičstva a sprievodné propagačné a prezentačné aktivity.

Náučný chodník dlhý 4,2 km sa stane svedectvom súznenia človeka s prírodou, prezentáciou šikovnosti ľudových umelcov – kamenárov, artefaktov sakrálného umenia, histórie obce i okolia a propagácie podôb prírodného dedičstva. Zokruhuje križ,

kaplnky a zaujímavé prírodné miesta a atrakcie v obci (križe za Studenou, na Paškovke a na Stodolisku, Križ Svätej Trojice, Križ s Pannou Máriou, Morový cintorín, Kaplnka Márie Magdalény).

Pri každom zo siedmich zastavení bude vybudované oddychové miesto s lavičkou, odpadovým košom, informačnou tabuľou popisujúcou jedinečnosť a históriu miesta a prírodného priestoru. Stane sa tak i priestorom pre oddych a poučenie i zaujímavým prvkom kultúrneho turizmu v celej Studenej doline. Plánovanými sprievodnými aktivitami bude fotografický plenér a stála výstava, vydanie spoločného stolového kalendára s fotografiami kaplniek a križov obidvoch obcí a záverečné slávnostné sprístupnenie chodníka s kultúrnym programom a prezentáciami. Realizácia projektu je naplánovaná od februára do decembra budúceho roka.

Zámerom projektu Tvár mesta v premenách času partnerských Hustopečí je vybudovanie expozície v rekonštruovanej budove Strelnice a jej vybavenie zariadením, ako i realizácia dvoch videodokumentov. Jeden zachytí aj tradičnú architektúru a malebné zákutia Habovky.

Miroslav Žabenský

Spoločná fotografia na Mestskom úrade Hustopeče.

Doktorka Svatava Žáková radí

Prirodzene posilnite svoju imunitu zázrakom zvaným žerucha

Na posilnenie imunity prirodzenou cestou je veľmi vhodná drobná rastlinka - žerucha. Jej vynikajúce vlastnosti už dávno poznali v okolí Stredozemného mora - v Európe aj Ázii, ale aj v Egypte za dôb faraónov.

Žerucha rastie na čistej vode studničiek a potôčikov, no v prírode môžu byť na nej vývojové štádiá motolíc. Preto sa odporúča pestovať ju skôr doma. Konzumácia žeruchy v tele zvyšuje hladinu antioxidantov až o sto percent. Antioxidanty tlmia účinky voľných radikálov, ktoré vyvolávajú v tele poškodenie buniek a tak môžu vyvolať rakovinové bujnenie. Preto je konzumácia čerstvej žeruchy mimoriadne zdravá. Existuje viac druhov, všetky majú podobné účinky. Žerucha obsahuje železo, jód, fosfor, draslík, vitamíny A, C, D a E.

Účinky: posilňuje pečeň, preto sa odporúča pri žltacke, priaznivo pôsobí na žľazník a podžalúdkovú žľazu, dokonca znižuje cukor v krvi, čo je priaznivé pre diabetikov. Podporuje činnosť čriev, pôsobí proti hlistám, rozpúšťa močové

kamene a piesok, pomáha vylučovaniu kyseliny močovej z tela, a tak pôsobí proti reume.

Žerucha zvyšuje vylučovanie moču a čistí krv. Posilňuje organizmus pri vyčerpaní a strese, po pôrode a operáciách, zvyšuje imunitu, pomáha zbaviť telo toxínov, zlepšuje trávenie, chuť do jedla a vstrebávanie živín. Čistí krv, zlepšuje krvný obeh a pôsobí protiskleroticky. Hojí zápaly priedušiek a prínosových dutín, pomáha znižovaniu miazgových

uzlín, znižuje horúčku, uľahčuje vykašliavanie.

Pre obsah vitamínu E pomáha zvyšovať plodnosť a úpravu menštruácie, povzbudzuje sexuálnu energiu, priaznivo ovplyvňuje tvorbu mlieka.

Ľudové liečiteľstvo odporúča rozpučené listy žeruchy prikladať na miesta poštípané hmyzom, na miesta postihnuté vyrážkami, infekciou, ekzémom a aj na pásový opar. Potieranie spálenej kože olejom, v ktorom

sa krátko povarila rozpučená cibuľa a rozpučené listy žeruchy, pôsobí upokojujúco. Na vonkajšie hemoroidy odporúčajú ľudoví liečitelia zaliať rozpučené listy žeruchy vriacou vodou a po primeranom ochladnutí prikladať na postihnuté miesto obklady. V stredoveku šťavu zo žeruchy vtierali do kože hlavy, aby zosilnili vlasy.

Žerucha zo semena sa pestuje na miske s vodou a rastlinky sa odstrihávajú. Dobre rastie na mokrej vate. Žerucha je využiteľná aj v kuchyni, ale vňať treba použiť v prirodzenom stave a neničiť jej životnú energiu tepelnou úpravou. Odporúčam ju pridávať k vhodnému jedlu, napríklad na chlieb, k hotovej praženici, do šalátov a podobne.

Ale pozor - kúra so žeruchou by nemala presiahnuť 3 - 4 týždne, potom treba urobiť pár týždňov pauzu.

Podľa opisu by sa niekto mohol domnievať, že žerucha je všeliek. Nie je, taký prostriedok neexistuje. Ale je neodškriepiteľné, že je zdravá.

Svatava Žáková

Žerucha siata. Zdroj: www.zosemien.sk.

Vyskúšali si bungee lano aj mega bubliny

Podpora zdravého životného štýlu detí prostredníctvom športových aktivít bola hlavným cieľom letného športového dňa. Na futbalovom ihrisku mali deti pripravené rôzne disciplíny. Mohli si zahrať bedminton, triať loptičky florbalovou hokejkou do bránky, chodiť na chodúloch, vyskúšať si preťahovanie lanom či pribíjanie klinec.

Na programe bol aj priateľský futbalový zápas Habovky s Oravským Bielym Potokom, miestni hasiči sa postarali o strelbu vodou z hadice a tvorbu poriadnej peny. Občianske združenie

V.I.A.C. požičalo bungee lano, z ktorého mali najväčšiu radosť muži. Tí sa ťahali za pivom, deti za kofolou. Združenie poskytlo aj obrovské bubliny, do ktorých mohli deti vojsť a zažiť v nich nezabudnuteľnú adrenalínovú zábavu.

Každé dieťa, ktoré sa zapojilo do hry alebo do súťaže, dostalo odmenu, cenu alebo medailu. Zúčastnení mali celý deň k dispozícii guľáš, kofolu, nanuky, vodu, koláče.

O perfektný priebeh akcie sa postarali mnohí, ešte aj počasie prišlo, vďaka čomu vyšlo podujatie na výbornú.

(OcÚ)

Na športovom dni sa zabávali všetky vekové kategórie.

Pribudol prístrešok aj elektronabíjačky

Obec v časti pri Háleckovej v Blatnej postavila drevený prístrešok s posedením. Poslúži nielen miestnym, ale aj návštevníkom. Peniaze dostala Habovka zo Žilinského samosprávneho kraja.

Z 2100-eurovej dotácie urobila aj nabíjaciu stanicu pre

štyri e-bicykle pri kultúrnom dome. Druhá nabíjačka pribudla pri starej hasičskej zbrojnici, jej vytvorenie finančne podporil Klaster Orava. Obe nabíjacie stanice sú prístupné komukoľvek a nepretržite.

(OcÚ)

Obecnej knižnici svitá na lepšie časy

Obecná knižnica je už od roku 2018 vysťahovaná z pôvodných školských priestorov do priestorov niekdajšieho kvetinárstva, ktoré sú taktiež v školskej budove. Tieto však využívajú aj žiaci nižnianskej základnej umeleckej školy, ktorí navštevujú výtvarný a hudobný odbor. To by malo byť čoskoro minulosťou. Knižnica sa presťahuje do budovy kultúrneho domu.

Pôdohospodárska platobná

agentúra obci schválila žiadosť o dotáciu na vytvorenie obecnej knižnice a čítárne v sume 24 600 eur.

Z týchto peňazí čiastočne zrenovuje priestory bývalého „bostonu“. Budú slúžiť nielen pre knižnicu, ale aj na stretnutia, diskusie, kultúrne akcie, inštruktáže, kurzy.

„Presťahovaním knižnice do niekdajšieho „bostonu“ uvoľníme priestor pre výučbu žiakov umeleckej školy, a tak

skvalitníme podmienky obom stranám,“ hovorí starosta Alojz Lajčin. „Rekonštrukcia prispeje k ešte väčšiemu komfortu malých i veľkých čitateľov, ktorých je v našej obci stále veľa.“

Tento rok do nej pribudli nové knihy, ktoré obec kúpila

vďaka dvojtisícovej dotácii z Fondu na podporu umenia.

Na návštevu knižnice sa môžeme povzbudiť citátom od Marka Twaina: Človek, ktorý nechce čítať, nemá žiadnu výhodu oproti človeku, ktorý nevie čítať.

(OcÚ)

Veľká voda už škody nenapácha

Každoročné dažde neutíchajú, prichádzajú kedykoľvek, nečakane a náhle. Nechávajú za sebou spúšť a neraz aj vysoké škody. Výnimkou nebol ani tento rok. Obec sa s veľkou vodou museli vysporiadať hneď dvakrát. Po jej opadnutí musela nastúpiť ťažká technika a opraviť poškodené úseky.

Najsťôr bolo potrebné vyregulovať koryto Borčákovo

potoka okolo futbalového ihriska, ktorý sa vybrežil. Obec ho dala vyhlbiť, spevniť brehy, pribudol aj nový most k ihrisku a budove telovýchovnej jednoty.

Následne bolo potrebné robiť protipovodňové opatrenia. Završkom, kde robotníci zároveň upravili náhradnú príjazdovú cestu k cintorínu.

(OcÚ)

Úprava príjazdovej cesty smerom na Borčák.

Vykurovacia sezóna začala, hasiči varujú pred požiarmi

Hasiči aj tento rok upozorňujú na zvýšené nebezpečenstvo vzniku požiarov z vykurovania, ktoré je neodmysliteľne spojené s príchodom chladného počasia.

Za prvých deväť mesiacov tohto roka spôsobil nevyhovujúci technický stav alebo porucha vykurovacích telies, dymovodov a komínov na Slovensku až 459 požiarov, pri ktorých sa zranili dvaja ľudia. Celková škoda spôsobená požiarmi presiahla 813-tisíc eur.

Najčastejšími príčinami vzniku požiarov tohto typu sú

- nesprávna a neodborná inštalácia spotrebičov,
- nevyhovujúci technický stav dymovodov a komínov,
- absencia čistenia a kontroly

komínov (nezabezpečenie čistenia a kontroly komínov osobou s odbornou spôsobilosťou),

- nedbalosť a neopatrnosť pri manipulácii s otvoreným ohňom, s horľavými látkami alebo so žeravým popolom,

- vyhorenie sadzí v komínovom telese (usádzanie sadzí používaním nevhodného paliva v palivovom spotrebiči),

- nedodržanie bezpečnej vzdialenosti pri inštalácii dymovodu od okolitých horľavých stavebných konštrukcií,

- nedodržiavanie bezpečných vzdialeností na zabudovanie horľavých materiálov do konštrukcií kozubov a komínových telies,

- nesprávna obsluha vykurovacích systémov.

Aby ste predišli požiarom

vo vašom dome či byte, hasiči zosumarizovali niekoľko rád.

Vykurovať správnym palivom:

- do kotlov, kachlí a krbov patrí len určené palivo. Spaľovaním domáceho odpadu, plastov a iných vysoko horľavých látok sa zvyšuje riziko vzniku požiaru a súčasne dochádza k znečisteniu ovzdušia.

Zabezpečovať pravidelné čistenie a kontrolu komínov:

- zabezpečiť odborné preskúšanie komínov osobami s odbornou spôsobilosťou.

Za celkový technický stav a údržbu komínov zodpovedajú majitelia sami, a preto sú povinní zabezpečovať pravidelné čistenia a kontroly.

Pri kontrole vykurovacích telies je vhodné v prvom rade zamerať svoju pozornosť

na stavebné prevedenie, funkčnosť, či nedošlo k prehoreniu materiálu a jeho následnému poškodeniu.

Pri plynových spotrebičoch je vhodné orientovať pozornosť na čistotu komínových prieduchov, na zabezpečenie dobrého ťahu komína a dodržiavať termíny odborných prehliadok, aby nedošlo k úniku plynu do okolia.

Správne uskladňovať palivo:

- v tesnej blízkosti kotlov, kachlí a krbov nesmú byť uložené žiadne horľavé látky, odletené žeravé častice pri kúrení môžu spôsobiť požiar.

Tohtoročný Deň rodiny bol oslavou otcov

Slogan roku 2021 znel Otec nablízku. Stal sa vynikajúcou príležitosťou poukázať na postavu a úlohu otca v rodine. Organizátori chceli dať otcom vedieť, že ich úloha je nezastupiteľná. Čím bližšie je otec pri svojich deťoch a manželke, o to lepšia je doma atmosféra. Manželka potrebuje oporu, deti podporu a autoritu. Otec vytvára zázemie, odovzdáva skúsenosti, vedomosti a vieru. Byť otcom je poslanie, má zjavovať srdce a charakter nebeského Otca svojim deťom a svojej rodine.

Keďže tento rok vyhlásil sv. Otec František za rok sv. Jozefa, organizátori Dňa rodiny mali príležitosť spojiť otcov a mužov s ich patrónom. Svätý Jozef bol otec - tesár, ktorý poctivo pracoval, aby zaistil živobytie pre svoju rodinu. Od neho sa Ježiš naučil, čo znamená ješť ovocie práce svojich rúk.

Deň začal tak, ako zvyčajne - svätou omšou obetovanou za rodiny našej farnosti. Ako obetný dar otcovia našej farnosti priniesli do kostola pôvodnú sochu sv. Jozefa, ktorá bola po rekonštrukcii kostola

roky odložená na fare. Na omši boli miestne rodiny zasvätené svätému Jozefovi, ochrancovi a sprievodcovi rodín.

Deň rodiny pokračoval popoludní pobožnosťou s Eucharistickým požehnaním a programom pre rodiny, ktorý bol, pre istotu, pripravený v priestoroch kultúrneho domu. Animátori urobili pre deti a rodičov rôzne hry a aktivity. Bonusom pre najmenších boli kone, na ktorých sa deti mohli do sýtosti ponosiť. O záujem veru núdza nebola. Viac ľudí bolo vonku ako dnu, ešte aj animátori nechali všetko ležať a bežali k obľúbeným zvieratám.

Nechýbalo ani občerstvenie, o ktoré sa už tradične postarali šikovné ruky našich mám a starých mám. Poľovníci pripravili výborný guláš a Pizzeria Blatná vynikajúcu kapustnicu.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na celom podujatí. Animátorom, rehoľným sestričkám, technikovi,

duchovnému otcovi, ktorý sa osobne zúčastnil a prispel k rodinnej atmosfére, obecnému úradu aj všetkým sponzorom, lebo práve preto, že k nám boli štedrý, mohli sme to všetko pre rodiny pripraviť. Naše poďakovanie patrí v neposlednom rade všetkým rodinám, ktoré si našli čas a prišli sa spoločne zabaviť

Veríme, že si všetci odniesli domov odkaz tohtoročného Dňa rodiny: Urobte sv. Jozefa duchovnou hlavou svojich rodín. Zaobstarajte si sochu alebo obraz sv. Jozefa a položte ho vo svojich domácnostiach na významné miesto. Keď budete často ako rodina prosiť o orodovanie sv. Jozefa, uvidíte zmenu, ktorá sa deje na jeho príhovor. „Všetko, o čo som prosil sv. Jozefa, som dostal.“ (sv. páter Pio)

Nech je sv. Jozef vaším ochrancom a sprievodcom v ťažkých chvíľach. A napokon - otec, ktorý sa stará o svoju rodinu, je väčšia hodnota ako kariéra, rýchle auto alebo veľký dom. Organizátori

ČRIEPKY ZO ŽIVOTA V NAŠEJ ŠKOLE

Učiteľky škôlkarov sa inšpirovali v Grécku

Habovskí učitelia sa aj tento rok zúčastnili výmenného pobytu v rámci projektu Erasmus+ Modern Teacher. Tentokrát vycestovali do gréckych Atén.

Od začiatku mali program nabitý zaujímavými aktivitami a workshopmi. V pondelok si užili prezentáciu najnovších noviniek v oblasti interaktívnych hier, učebných pomôcok či robotiky pod vedením gréckeho učiteľa Petrosa Georgiakakisa.

V utorok mali učiteľky a učitelia na pláne prehliadku historického centra Atén a antickej Akropoly. V stredu išli na prehliadku priestorov partnerskej materskej školy Mia Fora ki Enan Kero v mestskej časti Ilioupoli, navštívili hudobnú školu spolupracujúcu s gréckou škôlkou MusicTree a grécke učiteľky si pre návštevníkov pripravili rôzne workshopy, ktoré robia so svojimi deťmi, napr. tvorbu a výzdobu tradičnej gréckej keramiky.

Vo štvrtok zúčastnení išli opäť do škôlky, kde sa stretli aj s miestnymi deťmi a ich triednymi učiteľkami, ktoré pripravili ukážky bežných vyučovacích hodín, do ktorých, samozrejme, zapojili aj návštevníkov zo zahraničia.

Večer ich čakala slávnostná rozlúčková večera, na ktorú pozýval grécky učiteľský zbor v typickej gréckej reštaurácii aj s tradičnou gréckou ľudovou hudbou.

V piatok si návštevníci pozreli Stavros Niarchos Foundation Cultural Center, najväčšie grécke kultúrne centrum, v ktorom sa nachádza Grécka národná knižnica a Grécka národná opera. Poslednou aktivitou úžasného, ale náročného týždňa bolo odovzdávanie certifikátov o absolvovaní mobility a rozlúčka so zahraničnými kolegynami a kolegami.

Pobyt bol plný inšpirujúcich podnetov, zážitkov a osobností učiteľov, ktorí sa do projektu zapojili kvôli svojim deťom, aby aj vyučovanie v materskej škole malo „šťavu“ a napredovalo v modernizácii a výchove nielen hrdého národovca, ale najmä Európana. Projekt sa konal od 21. októbra do 27. októbra a zúčastnili sa ho učiteľky Miroslava Mydliarová, Lucia Vilčínská, Jaroslava Kuková, Miroslava Litváková a Katarína Vrabcová.

Okrem Oravčaniek sa projektu zúčastnili pedagógovia zo Španielska, Rumunska, Estónska, Grécka a Turecka.

Lucia Vilčínská

Okrem škôl navštívili naše učiteľky aj historické pamiatky.

Hovorme o jedle

Vítazná fotografia Hovorme o jedle Marína Makanová

Pri príležitosti Svetového dňa potravín sa naša škola zapojila do projektu s názvom Hovorme o jedle. Jeho cieľom bolo podporiť spoluprácu a aktívnu účasť detí na vzdelávaní o potravinách. V ľudskom tele prebieha množstvo procesov, na ktoré je potrebná energia a tú človek čerpá zo stravy. Nesprávna výživa je často príčinou rôznych ochorení, ako sú poruchy rastu, výskyt obezity, infekcie, anémia.

V rámci jednotlivých predmetov učitelia v spolupráci so žiakmi pripravili osem aktivít na tému ovocie a zelenina.

Na hodinách informatiky piatáci v skicári pomocou nástrojov maľovali zdravé jedlá, úlohou ôsmakov bolo vytvoriť prezentáciu zameranú na zdravý životný štýl.

Šiestaci na biológii pripravili zdravý zeleninový šalát a vytvorili reklamný plagát na tému zdravý životný štýl. Na angličtine sa opisnou formou snažili zistiť, na aké ovocie a zeleninu myslíme. Na tvorivom písaní vytvárali básne na tému „Najlepšie ovocie

a zelenina rastie za rohom“.

Na matematike siedmci delili ovocie a zeleninu na časti, ktoré znázorňovali zlomkami.

Na slovenčine písali deviatci úvahy o tom, aká je dôležitá domáca produkcia a výroba potravín či potravinová sebestačnosť štátu.

Do výtvarnej súťaže s názvom „Chutné maľovanie“ sa zapojili žiačky z I. stupňa Jasmínka a Julka Šuhajové, ktoré namaľovali krásne obrázky na témy ovocie a zelenina a chlieb, pečivo, obilniny, cestoviny a zemiaky. Na druhom stupni sme do súťaže zaslali výtvarné dielo Bibiány Klimekovej.

Vo fotografickej súťaži s názvom „Očami gurmána“ nás reprezentovali žiačky 6. A Marínka Makanová a Ema Liová. Dievčatá na fotkách znázornili témy Mlieko a mliečne výrobky od slovenských kravičiek a Mäso, hydina, ryby, vajcia, strukoviny.

Marínka uspela a zo súťaže si odniesla rovno prvé miesto. Z jej úspechu sa všetci tešíme a gratulujeme jej.

Eva Tarajová

ČRIEPKY ZO ŽIVOTA V NAŠEJ ŠKOLE

Aj do krabice od topánok sa zmestí veľa lásky

Celoslovenská dobročinná zbierka „Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok?“ odštartovala už svoj štvrtý ročník. Aj tento rok sa naša škola zapojila do výzvy s cieľom potešiť niekoho, kto to možno vôbec nečaká.

Úlohou je vytvoriť darček pre starých a opustených ľudí, potešiť ich a vyčarovať

im úsmev na tvári. Chceme poďakovať deťom, rodičom, učiteľom i všetkým, ktorí sa do tejto zbierky zapojili, že otvorili svoje srdcia a prichystali krásne krabičky plné darov z lásky k druhým. Verím, že tento dobrý skutok, láska a porozumenie bude naše deti sprevádzať aj naďalej.

Zuzana Tarajová

Návšteva svätého Mikuláša

Každoročne v decembri trpezlivo čakáme, kedy ten vzácny deň konečne nastane.

Do školy i škôlky prichádza návšteva – Mikuláš v sprievode čerta a anjela.

Básničky, pesničky detičky pripravujú, čo deduška Mikuláša

veľmi potešia.

Svätý Mikuláš si dietky pozorne preskúša, nezbedný čertík zas unášať do pekla skúša, anjeli utešujú vystrašené detičky a nakoniec všetci dostanú parádne balíčky.

Lucia Vilčínska

Malá záložka spája školy

Hoci vo svete stále neutícha kovidová pandémia, ktorá ľudí obmedzuje v mnohých činnostiach, aj tento rok sa konal už dvanásty ročník úspešného česko-slovenského projektu Záložka do knihy spája školy pod vedením knihovníčky Rozálie Cenigovej zo Štátnej pedagogickej knižnice.

Do projektu sme sa prvýkrát zapojili minulý rok a aktivity sa nám veľmi páčili, preto sme sa rozhodli zúčastniť opäť. Vlni bol náš partner Základná škola Jaklovce z Košického kraja a dohodli sme sa, že budeme zase spolupracovať.

Tohtoročná téma znela „Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní“. Deti sa mohli pri tvorbe

záložiek vyblázniť, keďže téma bola rozsiahla a fantázii sa medze nekládli. Záložky robili s vedomím, že idú niekomu inému ako darček, a ony dostanú takisto peknú záložku od dieťaťa z inej školy na druhom konci republiky.

Poslaním projektu je vzbudzovať v deťoch radosť z čítania a objavovania nových knižných svetov, a taktiež snaha podeliť sa s niekým o niečo, čo sám s lásky vyrobil.

So Základnou školou v Jaklovciach pod vedením koordinátorky Anny Eliášovej plánujeme viaceré aktivity aj v budúcnosti, takže sa veľmi tešíme, kedy sa situácia zlepši a my sa konečne stretneme.

Lucia Vilčínska

Z našich žiakov sú skvelí technici

Naši deviataci sa tento rok zúčastnili okresného kola 12. ročníka Technickej olympiády.

Súťaž prebiehala netradične, online. Preto museli chlapci predviesť svoje zručnosti najmä teoreticky.

Ukázali sa naozaj výborne. Vo svojej kategórii skončili na skvelom druhom mieste, pričom od prvého ich delila len polovica bodu.

Chlapcom blahoželáme a tešíme sa z ich úspechu.

Mário Seman

Čo ste možno nevedeli o niektorých symboloch Vianoc

Vianočnú atmosféru dotvárajú aj ligotavé drobnosti a drevené postavičky

Krásna nemecká hračka, vianočný stromček z roku 1848.

FOTO: The Illustrated London News

Viete, odkiaľ pochádzajú vianočné gule, bez ktorých si nevieme predstaviť naše vianočné stromčeky? Alebo čo znamená ozdobný vrchovec, ktorým stromčeky nakoniec zdobíme? A čo betlehem? Všetky symboly Vianoc majú svoju históriu. A je nielen veľmi dlhá, ale aj zaujímavá.

Bola to dlhá cesta

Vianočné gule, niekde nazývané aj čačky, vianočné žiarovky alebo dokonca vianočné bubliny, sú ozdobné predmety určené najmä na ozdobenie vianočných stromčekov. Tieto ozdoby môžu byť tkané, fúkané zo skla alebo z plastu, keramické, kovové či vyrezávané z dreva.

Zdobia ich rôzne ornamenty, geometrické tvary a obrázky. Ozdoby ľudia opakovane používajú rok čo rok, zväčša nekupujú každý rok nové. Rodinné kolekcie často obsahujú kombináciu

komerčne vyrábaných ozdôb a dekorácií vytvorených členmi rodiny. Takéto zbierky sa často odovzdávajú a rozširujú z generácie na generáciu.

Zo 70. rokov 19. storočia pochádza krátky katalóg vtedajších ozdôb. Hovorí o tom, že vtedy sa používali všetky druhy pozlátených závesných vecí, od pozlátených hrachových strukov až po motýle na prameňoch. Boli tam svietiace vlajky a lampáše, vtáčie klietky a hniezda, na ktorých sedeli vtáky, koše s ovocím, pozlátené jablká a strapce hrozna.

Prvé ozdobené stromčeky zdobili jabĺčka, biele bonbóny a pečivo v tvare hviezdíček, srdiečok a kvetov.

Modernú vianočnú ozdobu z farebného fúkaného skla, známu ako súčasná vianočná guľa, vyrobil prvýkrát Hans Greiner v malom nemeckom mestečku Lauscha v polovici 16. storočia. Vyrábala girlandy

zo sklenených guľôčok a cínové figúrky, ktoré sa dali zavesiť. Obľúbenosť týchto dekorácií prerástla do výroby sklenených figúrok, ktoré vyrábali vysokokvalifikovaní remeselníci pomocou hlinených foriem.

Remeselníci zahriali sklenenú trubicu nad plameňom, potom ju vložili do hlinenej formy, pričom do zahriateho skla fúkali, aby vznikol požadovaný tvar. Pôvodné ozdoby boli len v tvare ovocia a orieškov.

Ďalší sklári v Lauscha si všimli rastúcu popularitu vianočných guľí a začali ich vyrábať v mnohých nových vzoroch. Čoskoro začalo celé Nemecko nakupovať vianočné sklo od Lauscha. Na Štedrý večer roku 1832 mladá Viktória napísala o svojej radosť zo stromčeka ovešaného svetielkami, ozdobami a darčekom. Po tom, čo sa v londýnskych novinách

objavil obrázok Viktóriinho vianočného stromčeka, začala Lauscha vyvážať svoje výrobky do celej Európy.

V 80. rokoch 19. storočia objavil Američan F. W. Woolworth počas návštevy Nemecka Lauschove ozdoby. Zbohatol dovozom nemeckých sklenených ozdôb do Spojených štátov amerických.

V roku 1973 začala vianočné ozdoby vyrábať spoločnosť Hallmark Cards. Prvá kolekcia obsahovala 18 ozdôb, vrátane šiestich ozdôb zo skla. Kolekcia Hallmark Keepsake Ornament je datovaná a dostupná len jeden rok. Do roku 1998 zbieralo ozdoby Hallmark 11 miliónov amerických domácností a 250 000 ľudí bolo členom klubu zberateľských ozdôb. V USA existovalo až 400 pobočiek tohto klubu.

Po 2. svetovej vojne východonemecká vláda

Čo ste možno nevedeli o niektorých symboloch Vianoc

premenila väčšinu sklárskych hút v Lauscha na štátne subjekty a výroba ozdôb sa zastavila. Po páde Berlínskeho múru bola väčšina firiem obnovená ako súkromné spoločnosti. V roku 2009 bolo v Lauscha stále aktívnych asi 20 malých sklárskych firiem vyrábajúcich vianočné ozdoby.

Ozdoba na vrchole stromčeka

V zahraničí ju poznajú ako "tree-topper", u nás je to dekoratívna ozdoba umiestnená na vrchole vianočného stromčeka. Môže mať akúkoľvek podobu, ale najbežnejšími tvarmi sú hviezda, ktorá symbolizuje Betlehemskú hviezdu, klinčeky, anjeli alebo víly. Môžu to byť aj papierové rozety, mašle zo stužiek, santa clausovia, Mikuláš, kresťanské krížiky, sovy, biele holubice, ostrohy či dokonca slnečnice.

Od konca druhej svetovej vojny sú mnohé „korunky“ stromčekov elektrické, aby ešte viac vynikli. Vianočný anjel ako koruna stromčeka pre niektorých predstavuje anjela Gabriela z narodenia Ježiša:

„A v šiestom mesiaci bol anjel Gabriel poslaný od Boha do galilejského mesta, ktoré sa volá Nazaret, k panne zasnúbenej mužovi, ktorý sa volal Jozef, z rodu Dávidovho; a meno panny bolo Mária.“

Hviezda zase symbolizuje Betlehemskú hviezdu: „Keď sa Ježiš narodil v judejskom Betleheme za dní kráľa Herodesa, hľa, prišli mudrci od východu do Jeruzalema a hovorili: Kde je ten narodený kráľ židovský? Veď sme videli jeho hviezdu na východe a prišli sa mu pokloniť.“

Najstarší betlehem našli v katakombe

V kresťanskej tradícii je betlehem, známy aj ako jasličky, špeciálnou výstavou umeleckých predmetov predstavujúcich narodenie

Ježiša. Môže ísť buď o výstavu figúrok v typickom prostredí, alebo o živé betlehemy, na ktorých sa zúčastňujú skutoční ľudia a zvieratá.

Hlavnými postavami je malý Ježiško, jeho matka Mária a jej manžel Jozef.

Iné postavy - pastieri, ovečky a anjeli - môžu byť vystavené v blízkosti jaslí v stodole určenej na umiestnenie hospodárskych zvierat, ako je opísané v Evanjeliu podľa Lukáša. Na scéne sú zvyčajne znázornení osol a vól a sú tu

a hviezde. Mudrci a anjeli sú často zobrazovaní v betleheme so Svätou rodinou a pastiermi.

Najstarší betlehem bol nájdený v ranokresťanskej katakombe svätého Valentína. Pochádza z roku 380 n. l. Prvý živý betlehem podľa dostupných materiálov vytvoril svätý František z Assisi v roku 1223 v strednom Taliansku. Betlehem svätého Františka, ktorý sa odohral v jaskyni neďaleko mesta Greccio, bol so živými ľuďmi a zvieratami obsadenými v biblických

kresťanských krajinách, na trh sa dostali verzie v rôznych veľkostiach vyrobené z rôznych materiálov, ako je terakota, papier, drevo, vosk a slonovina, často s pozadím stajne.

V súčasnosti sú betlehemy vystavované po celom svete v kostoloch, domoch, nákupných centrách, príležitostne aj na verejných pozemkoch a vo verejných budovách. Vatikán od roku 1982 zobrazuje scénu na Námestí svätého Petra pri vianočnom stromčeku, pápež roky požehnáva jasle detí zhromaždených na Námestí svätého Petra na špeciálnej ceremónii. Metropolitné múzeum umenia v New Yorku každoročne vystavuje neapolský barokový betlehem pred šesťmetrovým modrým smrekom.

Kontroverziám sa nevyhli ani betlehemy. Scéna v životnej veľkosti v Spojenom kráľovstve s celebritami z voskových figurín vyvolala v roku 2004 pobúrenie. Organizácia People for the Ethical Treatment of Animals (PETA) v roku 2014 tvrdila, že zvieratám na živých výstavách chýbala náležitá starostlivosť a boli týrané. V Spojených štátoch vyvolali betlehemy na verejných pozemkoch a vo verejných budovách súdne spory a krádeže keramických alebo plastových figúrok z betlehemov z vonkajších expozícií sa stali bežnou vecou.

(ZDROJ:

<https://en.wikipedia.org>)

Klaňanie Troch kráľov v živom betleheme.

FOTO: <https://www.wikiart.org/en/fra-angelico/adoration-of-the-magi>

aj mudrci a ich ťavy, ktoré zase opísal v Evanjeliu Matúš.

Lukášov príbeh opisuje anjela, ktorý zvestuje narodenie Ježiša pastierom a tí potom navštívia skromné miesto, kde Ježiša našli ležať v jaslách, žľabe na krmivo pre dobytok. Matúšov príbeh hovorí o „mudrcoch“, ktorí nasledujú hviezdu k domu, kde prebýval Ježiš, a naznačuje, že mudrci našli Ježiša o niečo neskôr, menej ako dva roky po jeho narodení, a nie v presný deň. Matúšova správa sa nezmieňuje o anjeloch a pastieroch, zatiaľ čo Lukášovo rozprávanie mlčí o mudrcoch

úlohách. Požehnal ho pápež Honorius III.

Takéto výstavy sa stali veľmi populárnymi a rozšírili sa po celom svete. Do sto rokov sa očakávalo, že každý katolícky kostol v Taliansku bude mať počas Vianoc betlehem. Nakoniec sochy nahradili ľudských a zvieracích účastníkov a statické scény prerástli do prepracovaných záležitostí s bohato oblečenými figurínami umiestnenými v zložitých krajinných prostrediach.

Koncom 19. storočia sa betlehemy stali veľmi populárnymi v mnohých

Aj dobrý dirigent sa občas potkne, treba to len s noblesou ustáť

Sympatickú a vždy veselú Moniku Bažíkovú nepochybne všetci poznáte. Rovnako ako jej ostatných súrodencov. A určite tiež viete, že aj ona svoj život zasvätila hudbe. Do rúk si zobrala dirigentskú paličku. A hoci nikdy nesnívala ani o práci dirigentky a už vôbec nie o tom, že raz bude učiteľkou, dnes je náplňou jej života oboje.

Viem, že ste hudobná rodina a hudbu máte zrejme všetci v „krvi“. Ako sa však mladé dievča z dediny dostane k tomu, že bude robiť dirigentku?

Pravdupovediac, dirigentku som nikdy nechcela robiť a nechcela som byť ani pedagógom. Paradox je, že už viac ako 20 rokov vykonávam obidve tieto profesie, robí

ma to šťastnou a veľmi ma to baví. Dostala som sa k tomu ale absolútne neplánovane a bez akéhokoľvek môjho pričinenia. Keď som sa v 14 rokoch rozhodla venovať štúdiu hudby, môj sen bol stať sa koncertnou klaviristkou. Prijímacie skúšky na klavír však boli vtedy pre mňa veľmi náročné, keďže som na klavíri hrala len dva roky. Tak sme s rodičmi a pedagógmi na konzervatóriu hľadali možnosti, aký odbor si mám zvoliť, aby som sa stihla dobre pripraviť na skúšky a mohla študovať niečo hudobné s klavírom. Prešla som konzultáciou s pedagógmi klavíra a spevu a hoci mi dávali šancu urobiť skúšky, hovorili, že by som potrebovala ešte aspoň rok na intenzívnu prípravu. Napokon som skončila v triede profesora, ktorý učil dirigovanie a ten po našej konzultácii povedal rodičom - beriem

ju. Samozrejme, najskôr som musela urobiť prijímačky.

Zrejme sa podarili, keď ste tam nastúpili.

Áno, zvládla som ich a prijali ma. Štúdium dirigovania som mala ako zámienku dostať sa viac ku klavíru a urobiť neskôr prijímacie skúšky aj z tohto nástroja. Aj to sa mi napokon podarilo, a tak som maturovala z obidvoch odborov. Keďže som sa po ukončení konzervatória nevedela rozhodnúť, či pôjdem ďalej klavírnym alebo dirigentským smerom, urobila som kompromis a rozhodla som sa študovať na dvoch vysokých školách. Na Žilinskej univerzite to bol odbor hudobná výchova a klavír a neskôr na Akadémii umení v Banskej Bystrici dirigovanie.

A za katedru ste sa dostali už vtedy alebo až neskôr?

Už počas štúdia som dostala ponuku učiť na základnej umeleckej škole aj na univerzite a dokonca tiež viesť univerzitný miešaný spevácky zbor. Doktorandské štúdium na Akadémii muzycznej som sa preto rozhodla „zasvätiť“ dirigovaniu a od toho času koncertne pôsobím viac ako dirigentka. Klavír je však stále mojou láskou, no popri mnohých umelecko-pedagogických povinnostiach sa mu nestíham venovať toľko, koľko by som chcela.

Aká bola cesta k tomu, aby z vás bola dnes už uznávaná a úspešná dirigentka?

Bola to cesta sĺz, sebazapierania, hodiny a hodiny odcvičené za klavírom a dirigentským pultom a tiež viera v to, že aj keď sa niečo nedeje tak, ako by som to chcela ja, nedeje sa to náhodou a je v tom skrytý nejaký dobrý Boží plán. ;) Snaha, práca a odhodlanie však prinášala a prináša veľkú radosť a naplnenie do môjho hudobnícko-lidského života. Najväčšou výzvou v posledných rokoch bolo, a stále pre mňa je, naučiť sa pracovať s ľuďmi. Ako hovorím aj svojim študentom, to nevieme a nikdy nebudeme stopercentne vedieť. Snažím sa učiť od lepších ako som ja. Rada striedam rolu dirigentky a speváčky v zbore, pokiaľ mám takú možnosť, pretože ma to učí pozeráť sa na moju profesiu z rôznych uhlov pohľadu.

Čo všetko sa vyžaduje od dirigentov, prípadne od záujemcov, ktorí sa chcú stať dirigentmi?

Chuť a odhodlanie vykonávať túto profesiu, ovládanie dirigentskej techniky a hry na klavíri, prehľad v zborových a orchestrálnych partitúrach, schopnosť pracovať s ľuďmi atď... Ale veľa z toho sa dá naučiť a „navnímať“ už počas štúdia.

Aké boli začiatky v praxi? Podarili sa vám aj nejaké „prešľapy“? Skôr tie milé a úsmevné, na ktoré rada spomínate.

Samozrejme, prešľapy som robila, robím a určite budem robiť, pretože som stále len človek. :) Vymenovanie všetkých doterajších prešľapov a trapasov by bolo na knihu, ale podarilo sa mi napríklad toto: Zabudla som si zobrať koncertné šaty na koncerty do Francúzska. Chvalabohu, zachránili ma speváčky, ktoré si pribalili viac oblečenia. Dokonca som jedny moje obľúbené šaty po výhre na medzinárodnej súťaži v Poľsku niekde stratila.

Tiež som raz prepadla na poslednom schode pred pódium až tak, že som zostala ležať na zemi, ale oprášila som sa, naznačila zľaknutým ľuďom v publiku, že som v poriadku a odohrala som na klavíri, čo bolo treba. Už sa mi podarilo tiež dať nesprávny tón spevákom predtým, ako začali spievať na koncerte, alebo som si omylom zobrala cudzie dosky na koncert, kde neboli všetky noty, tak som musela dirigovať spamäti. Pravidelne si mýlim mená svojich študentov, no a dalo by sa dlho pokračovať,

ale myslím, že stačí, už aj tak som prezradila asi viac, ako je vhodné. :)

So svojou prácou cestujete po celom svete. Kde všade ste sa už vďaka nej dostali? Za akým účelom?

Okrem Slovenska a Čiech som zatiaľ koncertovala v Poľsku, Nemecku, Rakúsku, Taliansku, San Maríne, Španielsku, Francúzsku, Holandsku, Lotyšsku, Švédsku, Mexiku. Boli to buď vyžiadané koncerty, festivaly, súťaže alebo workshopy a tiež Erasmus pobyty.

Aké zbory dirigujete?

Mojím „domovským“ speváckym zborom je OMNIA. Tento zbor vediem v Žiline už 18 rokov a podarilo sa nám za ten čas získať mnohé významné ocenenia doma aj v zahraničí.

Taktiež vediem tretí rok detský spevácky zbor BRIO SO na ZUŠ v Žiline a tento rok som začala viesť univerzitný spevácky zbor MLADOST' v Banskej Bystrici. Na zborových workshopoch som pracovala s niektorými ďalšími slovenskými zbormi a do mojich zahraničných dirigentských skúseností sa zatiaľ radia zbory z Poľska, Španielska a Indonézie.

Na ktorú krajinu spomínate najradšej, príp. kam sa najradšej vraciate? Ktorá bola pre vás najexotickejšia?

Každá krajina je pre mňa niečím zaujímavá, ale najkrajšie zážitky z tých mnohých krásnych mám zatiaľ asi z Francúzska, konkrétne Provensálsko, a z Mexika. Do krajín, ktoré som navštívila, sa nemám možnosť často vracieť,

ale vo Francúzsku som už koncertovala štyrikrát.

Aký je rozdiel medzi dirigovaním v zahraničí a dirigovaním doma?

Takmer nijaký. Všade sú takí istí ľudia. Akurát, keď som dirigovala zbor z Indonézie, chodila som bosá z úcty k spevákom, ktorí to tak mali zaužívané.

Pracujete aj na scéne slovenskej populárnej hudby. S kým ste už spolupracovali a s kým máte v pláne?

Populárna hudobná scéna nie je mojou „šálkou kávy“, ale pri výbere repertoáru pre svoje zbory sa samozrejme nevyhýbam ani tomuto žánru, pretože existujú mnohé fantastické aranžmány pop skladieb pre spevácke zbory. Doposiaľ sme robili „predskokanov“ Zuzane Smatanovej, mali sme koncert s Katkou Koščovou, Renátou Čonkovou, Richardom Rikonom, nedávno sme nahrávali vianočný klip „Krásne a veselé“ s Tomášom Bezdedom. Bolo ich viac.

Moje plány sú otvorené a rada budem spolupracovať s kýmkoľvek, kto bude rád spolupracovať so mnou.

(NCH)

Turisti informujú

Habovčania pri úprave cyklochodníka smerom na Oravský Biely Potok. Ak budú priaznivé snehové podmienky, poslúži aj bežkárom. Za materiálnu a technickú pomoc ďakujeme spoločnosti Roháče s.r.o. a Jánovi Urbanovi.

Členovia Darmošlapu na okruhu Brehy. Veríme, že nadchádzajúca zimná sezóna bude bohatšia na sneh ako minulá.

Najbližšia turistická akcia je už 16. ročník tradičného Štefanského výstupu na Skorušinu. Zraz účastníkov bude v nedeľu 26. decembra o 10:00 hod. pod Maňovou. Bližšie informácie nájdete na www.darmoslap.sk. Dúfajme, že sa pandemická situácia nezhorší a spoločne sa zúčastníme sviatočného výstupu.

Členovia Darmošlapu ukončili zimnú prípravu na bežkársku trasu. Poškodené mostíky sú spravené a tabuľky rozvešané. Poďakovanie za prácu na brigádach patrí spoločnosti 3omedia, Milošovi Juráňovi, Vladovi Jurinovi a Jankovi Romaňákovi. Za sponzorský dovoz dreva Tomášovi Vidiečanovi, Filipovi Tarajovi a hlavne Máriaovi Žákovi za promptné spracovanie drevnej hmoty a výkopové práce.

Poďakovanie patrí aj habovskému urbáru za poskytnutie dreva.

Mosty budú slúžiť bežkárom na prechod problematickými úsekmi cez potok a rozmočený terén.

V sobotu 11. decembra si starostovia Zuberca, Habovky a Oravského Bieleho Potoka prevzali snežný skúter, s pomocou ktorého budú nadchádzajúcu zimu upravovať bežkársku trasu. Skúter poskytol Klaster Orava. Prvé kilometre upravených bežkárskych tratí na Brehoch sú už pripravené. (PL)